

ROMÂNIA
MINISTERUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE ȘI CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE
UNIVERSITATEA „1 DECEMBRIE 1918” DIN ALBA IULIA
RO – 510009, ALBA IULIA, STR. GABRIEL BETHLEN, NR. 5
TEL: 40-0258-806130 FAX:40-0258-812630

REZUMATUL TEZEI DE ABILITARE

**Aportul informațional al contabilității în accesarea,
implementarea și sustenabilitatea proiectelor cu finanțare
europeană**

conf. univ. dr. TAMAS SZORA ATTILA
Universitatea “1 Decembrie 1918” din Alba Iulia

ALBA IULIA
Septembrie 2017

REZUMAT

Punctul de plecare al deciziei cu privire la inițiativa de dobândire a calității de îndrumător de doctorat în domeniul contabilității îl constituie, **în primul rând**, o experiență practică de peste 25 de ani în accesarea proiectelor cu finanțare nerambursabilă, perioadă în care am participat în mod direct, în calitate de consultant la întocmirea documentațiilor de finanțare, dar și de manager, respectiv consultant financiar, expert contabil, expert achiziții sau consilier juridic în implementarea a peste 200 proiecte cu finanțate nerambursabilă (din fonduri naționale sau europene) din toate domeniile principale de activitate și pentru toate categoriile de beneficiari, respectiv agenți economici, asociații/fundații, instituții publice, unități administrativ teritoriale și altele. Această implicare a fost continuată nu de puține ori cu conducerea efectivă a contabilității beneficiarilor respectivi, prin intermediul unei societăți de contabilitate și de consultanță financiar – contabilă și fiscală al cărei administrator sunt de peste 14 ani.

În al doilea rând, demersul este susținut de calitatea de evaluator de proiecte în vederea admiterii la finanțare pentru un număr de peste 150 proiecte pe mai multe programe de finanțare, inclusiv în domeniul cercetării. Această experiență a fost și este continuată și în prezent (deja de peste 10 ani) cu calitatea de expert financiar – contabil în cadrul axelor de asistență tehnică al programelor cu finanțare europeană, rol în care furnizez soluții financiar – contabile unor organisme intermediare și chiar autorități de management în privința unor aspecte întâmpinate în aprobarea și implementarea proiectelor, printre care: stabilirea existenței stării de dificultate la beneficiari în funcție de pierderile totale de capital raportate la capitalul social în momentul aprobării proiectelor cât și în perioada de sustenabilitate, stabilirea eligibilității unor cheltuieli cuprinse în cererile de rambursare, înregistrarea în contabilitate a rezultatelor proiectelor și altele.

În al treilea rând, demersul este întregit, ca și punct de plecare, de activitatea de cercetare întreprinsă în ultimii 10 ani în domeniul accesării fondurilor europene, cercetări care acoperă toate fazele de derulare a unui proiect, respectiv admitere la finanțare, implementare, asigurare a sustenabilității și raportare. Câteva dintre rezultatele acestor cercetări se cuvin a fi prezentate aici întrucât ilustrează necesitatea demersului:

- întrucât Comisia Europeană a introdus în mod obligatoriu utilizarea unor rate unice de actualizare a fluxurilor financiare ale unui proiect (5%), la un număr important de proiecte de investiții se constată consecințe nefaste pentru titularii acestora, atât entități publice cât și private, la care decizia de accesare bazată pe ratele de actualizare impuse nu au la bază evoluția dobânzii de referință națională; rezultatele cercetărilor au demonstrat că la o diferență de doar 1% între rata impusă (mai mică) și cea națională (mai mare), un număr apreciabil de proiecte (min. 10% din cele aprobate la finanțare) nu s-ar mai fi aprobat întrucât nu ar fi atins indicatorii financiari minimali (rata internă de rentabilitate și valoarea netă actualizată); consecința se manifestă prin aceea că la ajungerea la maturitate a proiectelor respective, indicatorii financiari și de proiect sunt negativi, înregistrându-se pierderi; pe plan contabil nu există un mecanism adecvat de înregistrare a acestor pierderi nici la instituția finanțatoare și nici la beneficiari; soluția de principiu identificată presupune înregistrarea unor ajustări de depreciere calculate pe serii de fluxuri discountate cu rata de actualizare curentă și revizuirea anuală a acestei ajustări;
- gradul de suportabilitate efectivă la populație a tarifelor de conectare în cazul investițiilor aferente serviciilor de apă și canalizare, în orizontul de finanțare 2007- 2013, a fost mult mai mic decât cel preconizat la lansarea programului european, mai ales în contextul recente crize mondiale, în condițiile în care această suportabilitate este legată direct de tarifele de conectare reglementate, impuse prin programul de finanțare european și acceptate de autoritățile române, tarife care nu sunt corelate cu informațiile financiar – contabile ale operatorilor regionali de apă, respectiv cu contabilitatea financiară și de gestiune;
- am constatat, cu caracter de pionerat, pentru prima dată în România, că energia regenerabilă, din surse solare, nu este recomandat a se finanța, pe baza analizei financiare ci exclusiv pe baza analizei economice; în aceste condiții reglementarea certificatelor verzi, inclusiv aspectele referitoare la înregistrarea lor în contabilitate, trebuie îmbunătățite;

- în legătură cu constatările de mai sus, dar și cu altele, identificate pe parcursul cercetărilor sau a experienței practice, au fost elaborate studii materializate în cărți sau articole cu factor de impact mai mare de zero care propun măsuri privind:

- o soluții financiar contabile cu privire la diferitele spețe concrete referitoare la toate etapele de admitere la finanțare din orizontul de finanțare 2007-2013 ;
- o un compendiu de contabilitate privind implementarea acțiunii 1.2.3 a Programului Operațional Competitivitate 2014 -2020 ”parteneriate pentru transfer de cunoștințe”;
- o ghiduri privind managementul financiar – contabil al proiectelor cu finanțare europeană;
- o creșterea eficienței controlului verde în stimularea investițiilor de mediu, sustenabilității și profitabilității;
- o modul de prezentare a informațiilor nefinanciare și a informațiilor privind diversitatea de către anumite întreprinderi și grupuri mari, în acord cu modificările aduse prin Directiva 2014/95/UE;

În afara acestor demersuri au fost efectuate o serie de comunicări cu ocazia diferitelor prezentări în cadrul organismelor profesionale la care sunt membru, privind: aplicarea corecțiilor financiare, soluționarea costestațiilor privind instituirea de creanțe aferente neregulilor constatate de autoritățile competente în gestionarea programelor de finanțare, auditul proiectelor cu finanțare europeană și altele.

Cu alte cuvinte, plecând de la aceste constatări prezentate succinct mai sus, demersul acesta constituie un ”strigăt” la adresa autorităților competente din România și din Uniunea Europeană pentru îmbunătățirea cadrului instituțional, inclusiv (și mai ales) contabil privind accesarea și administrarea fondurilor europene .

Demersul trebuie interpretat , bineînțeles, și prin prisma gradului extrem de scăzut privind accesarea de către România a fondurilor europene alocate pe orizontul 2014-2020.

Nu în ultimul rând acest demers este justificat de activitatea didactică aferentă domeniului descris, în care au fost și sunt incluse discipline precum finanțarea dezvoltării regionale, managementul trezoreriei și al riscului, expertiza contabilă, fiscalitate. Este vorba de fapt, în acest context, de o obligație de onoare față de studenți și masteranzi în ceea ce privește transferul de cunoștințe și de competențe.

Prezenta teză de abilitare sintetizează în **prima secțiune** realizările științifice, academice și profesionale suprapuse pe cele patru etape privind viața unui proiect cu finanțare europeană și anume: accesarea, implementarea, sustenabilitatea și raportarea rezultatelor.

În cadrul celei de-a **doua secțiuni** sunt analizate, în cadrul a **patru direcții de cercetare**, aspectele privind aportul informațional **suplimentar** al contabilității în accesarea, implementarea și sustenabilitatea proiectelor cu finanțare europeană.

Aceste direcții de cercetare enunțate mai sus sunt:

I. Potențialul contributiv al contabilității și al informației financiar- contabile la identificarea și abordarea unitară a cheltuielilor și activităților eligibile aferente principalelor programe aferente orizontului 2014-2020;

II. Identificarea și soluționarea, prin mijloace financiar – contabile, a principalelor riscuri referitoare la aspectele direct legate de implementarea propriu – zisă a proiectelor cu finanțare europeană la nivelul beneficiarilor;

III. Îmbunătățirea procedurilor de administrare a fondurilor la nivelul autorităților competente cu gestionarea acestora;

IV. Fundamentarea, corelarea și verificarea prin intermediul suportului contabilității a sistemului de raportare a indicatorilor de proiect în perioada de sustenabilitate;

Secțiunea finală cuprinde referințele bibliografice care au stat la baza tezei de abilitare, respectiv contribuțiile științifice personale citate, cât și reperate bibliografice pe care s-au bazat primele două secțiuni ale lucrării.

Data, 21.09.2017

Semnătura, Tamas Szora Attila

